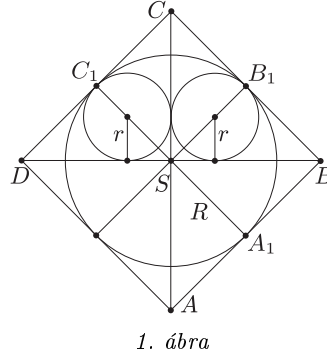

I. megoldás. Húzzuk meg az r és R sugarú körök közös érintőit, és hosszabbítsuk meg az R sugarú kör adott átmérőjét mindkét irányban (1. ábra). A keletkező BCD háromszöget tükrözzük a BD átfogójára. Az így létrejött $ABCD$ négyszög nyilvánvalóan négyzet, oldalai $2R$ hosszúak.

A négyzet területe: $T_{ABCD} = 4R^2$.

Az SBC háromszög területe:

$$T_{SBC\Delta} = \frac{T_{ABCD}}{4} = R^2.$$

A Pitagorasz-tételt használva a négyzet átlója:

$$AC = \sqrt{(2R)^2 + (2R)^2} = \sqrt{8R^2} = 2\sqrt{2}R,$$

amiből

$$SB = SC = \frac{AC}{2} = \sqrt{2}R.$$

$T_{SBC\Delta} = r \cdot s$, ahol s a félkerület:

$$s = \frac{SB + SC + BC}{2} = \frac{\sqrt{2}R + \sqrt{2}R + 2R}{2} = \sqrt{2}R + R = R(\sqrt{2} + 1).$$

Ebből

$$r = \frac{T_{SBC\Delta}}{s} = \frac{R^2}{R(\sqrt{2} + 1)} = \frac{R}{(\sqrt{2} + 1)} \cdot \frac{(\sqrt{2} - 1)}{(\sqrt{2} - 1)} = \frac{(\sqrt{2} - 1)R}{2 - 1} = (\sqrt{2} - 1)R.$$

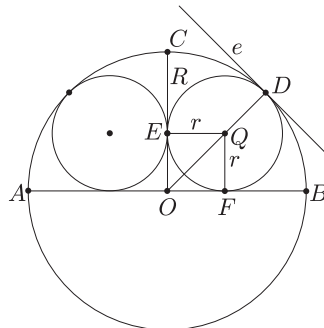
Tehát az r sugár hossza $(\sqrt{2} - 1)R$.

II. megoldás. Legyen e az O középpontú, R sugarú és a Q középpontú, r sugarú körök közös érintője (2. ábra). Az érintési pontban húzott sugár merőleges az érintőre, emiatt a Q pont rajta van az OD szakaszon:

$$OD = OQ + QD = OQ + r = R.$$

$\angle BOC = 90^\circ$, valamint az OB és OC szakaszok is érintői az r sugarú körnek, így $\angle OFQ = \angle OEQ = 90^\circ$, és $EQ = FQ = r$, ezért az $OFQE$ négyszög négyzet. A Pitagorasz-tételt használva a négyzet átlója:

$$OQ = \sqrt{r^2 + r^2} = \sqrt{2}r.$$

2. ábra

Tehát

$$R = OQ + r = \sqrt{2}r + r = r \cdot (\sqrt{2} + 1),$$

amiből

$$r = \frac{R}{(\sqrt{2} + 1)} = \frac{R}{(\sqrt{2} + 1)} \cdot \frac{(\sqrt{2} - 1)}{(\sqrt{2} - 1)} = (\sqrt{2} - 1)R.$$